

halasi vizeket jelentős mennyiségben levezették.

Az alsótanyai részen a szomszédos pestvármegyei belvizek három főirányban folynak keresztül és törekednek a Tisza felé:

Az első a Ruki-iskola közelében a majsai határ összesögellésénél éri el Szeged város külterületét. Karahomok, Liliomhegy, Kereseti járás, Csorva és Zákány kapitányságokon keresztülhaladva a Kővágón, Lódri-tavon és a Domaszéki lapon keresztül a kiskundorozsmai sziklósfürdő közelében éri el a Matyecsatornát:

A másik Pusztamérges község határából kiindulva, Lapos járáson, Vágó-járáson és Mórahalom kapitányságon keresztül közvetlenül Alsóközpont lakott területeit veszélyeztetve jut a paphalmi csatornába:

Végül a harmadik ág a Ruzsajárási iskola közelében Öttömös községből tör át a Átokházán, Csorva kapitányságon keresztül Alsóközpont községhez tartozó települést érintésével zúdul le a Biteszékbe és a Széksóstóba.

Ezek a főirányok a múlt évekhez mérten időegységben és tömegében kétszeres vízmennyiség jelent meg, amely az útjába került összes hídakat és áteresztőket, utakat és vasúti töltéseket elmosta.

Elpusztult a Szegedi Gazdasági Vasút két hídja is, a Biteszék és a Széksóstó mellett, ideiglenes jellegű műtárgyakat kellett készíteni a forgalom egy ideig szünetelt.

Ezen a tanyavidéken a három rohanó áradat a megszokott mederből kilépve, a laposokon túlszágult a vetéseket, tanyákat, faluszerű csoportépületeket árasztott el. Súlyosbította a helyzetet a vízlefolások fokozatos elzárása is, mert amíg innen a víz nem folyhatott tovább, addig a felsővidéki vizek elzárásának tökéletlensége folytán a beözönlések tovább tartottak a most uár a magasabban fekvő szőlőket, gyümölcsösöket s tanyákat veszélyeztetett. A magaslati vizek zabolátlan lerohanása miatt, a bekövetkező fokozatos elzárások által okozott nem kisebb áldozatok árán sem lehetett megakadályozni azt, hogy a Tisza áradásától mentesített, úgynevezett: árterületek legnagyobb részét a fennsíkokról lefolyó belvizek elöntse.

Az eddig rendelkezésre álló adatok szerint a belvizek következtében az elmúlt év végéig összedőlött 572, megrongálódott 1193 lakóház, a teljesen elpusztult házak közül újjra épült és el is készült 58, az építés folyamatban van 328 háznál, 191 épületnek újjáépítése anyaghiány, szállítási nehézségek és az időjárás miatt még el sem kezdődött, — a megrongálódott épületekből 187 teljesen elkészült, 866 épületnek javítása folyamatban van, 140 háznál ez a javítás anyaghiány miatt még el sem kezdődhetett. A károsultak közül ugyanezen időig jelentkezett 1185 személy, ezek részére körülbelül 2.883.200 téglára, 27.244 négyzetméter szigetelőre, 1047 mázsza mészre, 411.150 cserépre, 7649 darab kúp-cserépre, 131 ajtóra és 217 ablakra adtak ki utalványt, az időközben újabb rongálódások következtében 547 egyén pótkintalásért folyamoz-

dott. Lakóházak újból való felépítésére készpénzben kiutaltak 273.461 pengőt, megrongálódott házak javítására 400.295.50 pengőt, végül házépítésre alkalmatlan, mélyebb fekvésű helyekről való áttelepítés céljaira rendelkezésre bocsátottak 200.000 pengőt.

A legutolsó napokban az újabb vízáradás következtében a városköri telepeken 19, Felsőtanyán 4, és Alsótanyán 43 lakóház dőlt romba, lakhatatlanná vált a város körüli telepeken 26, Felsőtanyán 14, Alsótanyán pedig 450 lakóház.

Lényeges rongálódások történtek a következő közutakon: szatymaz-őszeszéki, felsőközpont-sándorfalvi, alsóközpont-pusztamérgesi, szeged-sorva-öttömösi, várostanya-királyhalmi, mórahalmi, szeged-horgosi, alsóközpont-lengyelkapolnai, írdasor-rúzsajárási, alsóközpont-királyhalmi, röske-ladány-feketeszéki, röske-nagyszéksósi, kissori, valamint a szatymaz-sándorfalvi közutakon.

Ezután felsorolja a jelentés a gazdasági károsodást és azokat a segélyeket, amellyel a kormány a gazdaságsegítésére sietett. Rámutat ezután a jelentés arra, hogy a Szeged és környéke belvizének rendezésére ötven év óta kidolgozott tervek vannak, ez az Udránszky-féle vízlecsapolási terv, de ezzel kapcsolatos öntözési terv is. Ennek első lépése volna a legnagyobb teljesítményű algyői vízhúzó felállítása.

Az 1942. évben — amint már most sejteni lehet, újból jelentős kiterjedésű őszi vetéseket kell majd kiszántani, pedig már az 1941. év őszi ősziakkal csupán mintegy 80 százaléka van bevetve a rendszerint ősziakkal bevetni szokott területeknek. Hozzájárul még a bajhoz az is, hogy a mai napig a tavaszi talaj ártér-szél sem képezheti az összekötő vízvidék egyes részeit, egymástól a vízszabályozás tekintetében elkülönülő határvonalát, mert ha eszméileg az egyes részeket egymástól el is különítjük, a víz ilyen határokat semmiképpen sem fogja figyelembe venni, azokat a természet törvénye szerint adott cselekedetek mindegyikét át fogja törni. Szeged területe a hozzá csatlakozó fennsíkkal együtt a belvizek, vagy ennek tovaterjedése tekintetében összefüggő egységes vízvidék képez. Ennek a területnek a vízszabályozását is egységesen kell végrehajtani. Ezen álláspont nyert kifejezést az 1923. évi XLI. tc.-ben, amelyet annakidején kifejezetten a szegedvidéki vízrendezés megoldása érdekében alkottak.

A szegedvidéki belvízrendezési kérdés megoldása nem merülhet ki a csatornák kiadásában, hanem a csatornákat elzáró és vizeket áteresztő műtárgyakat is ki kell építeni, végleges kivitelben, a legkedvezőbb eshetőségekre méretezve, öntözési célokra. Hangsúlyozza a törvényhatósági bizottság, hogy a rendezés sem helyi, hanem országos érdek.

Mindezen okokból kéri a város község Nagyméltóságát: kegyeskedjék a fennsík területek belvízrendezésének végleges tervét a fent előadottak szerint államsegéllyel végrehajtani a fenntartási és üzemeltetési költségek biztosítása érdekében pedig az idézett tc. alapján a hozzájárulásra kötelezendő fennsíki belvízterület társulati érdekeltiségét megalakítani, annál is inkább, mert a beruházási költségeket az érdekeltiség elvállalni nem képes, ez a nép a három év óta tartó károsodás és terméskiesés, valamint az értékes beruházások (szőlő, gyümölcsösök, épületek) pusztulása folytán egy évtizeden belül nem tudja teherviselő képességét visszanyerni.

A TISZA—DUNA CSATORNA Tudományos kutatások eredményes a gyakorlati észleletek szerint az időközben visszatérő vadvízjelenséget az alábbi okok idézik elő:

A Duna—Tisza közén a két folyó szélé ártere között 80—100 km szélességben helyezkedik 60—80 méternyire felemelkedő hátság terül el, amelynek tetejét majdnem mindenütt tekintélyes vastagságú homokrét borítja. Ennek a homoknak az a tulajdonsága, hogy minden csapadékvíz elnyel, a felszínen alig folyik le valami. A Dunának Pesttől, a Tiszának Szolnoktól kezdve egyetlen mellékfolyója, de még patakja sincs, amely a Duna-Tisza közén eredne. Száraz esztendőben nyomtalanul tűnik el négyzetméterenként 500—600 liternyi tömegű víz. Ha azután hirtelen csapadékos esztendő váltogatják egymást, teleszivódik a talaj, kibugyan belőle az u. n. vadvíz, néhol forráserejű áradatokban és előnti a homokhátság közti elterülő mélyedéseket, az u. n. semlyékeket. Ezeknek viszont az a sajátságuk, hogy fűszerűen sorakoznak északnyugat-délkeleti völgyelésekben, párhuzamosan a homokháttal. Ha több nagyobb csapadékos esztendő követi egymást, egyre jobban sokasodnak a semlyékek megülő tócsák, tavak, s egy szép

napon megtelik a pohár, kiont a víz, elárasztja az alsó pocsót, az hirtelen megtelik, szintén túl folyik és egyszeribe megindul a föld árja, tengerre válik a tanyavilág, rázúdul a temérdek viz a legalsó területekre, a tiszaparti árterületekre, annak is Szeged melletti legmélyebb pontjára s legelőször és legbiztosabban itt következik be a katasztrófa.

Ez utóbbi veszedelmes volna hivatalba segíteni a Duna-Tisza közti csatorna, de ennek oly módon történő kiépítése, hogy az egyik betorkolása közvetlenül a legmélyebb ponton, Szeged környékén lenne.

Meggyőződése a törvényhatósági bizottság közgyűlésének, hogy ennek a csatornának a kiépítése megszakítaná az Alföld népet a további károsodásoktól, viszont a hajózható csatornán lebonyoluló forgalom jótékonyan hatna a sokat szenvedett vidék nemzetgazdasági talpraállítására.

A jelentést dr. Tukats Sándor főispán és dr. Pálffy József polgármester írták alá.

A budapesti törvényszék Szeaden tárgyalja egy moholi házaspár valutabűnügyét Ma hirdetnek ítéletet a Jugoszláviába csempészett vagyon miatt keletkezett bűnügyben

(A Délmagyarország munkatársától) A szegedi törvényszék egyik második emeleti tárgyalótermében, ahol az ötöstanács szokta tárgyalásait tartani, pénteken a budapesti büntetőtörvényszék uszorabíróságának Dorossy Dezső-tanácsa tartott tárgyalást *fizetési eszközökkel elkövetett visszaélési bűnügyben*. Amint köztudomású, a valutaügyeket az egész országra kiterjedő hatállyal a budapesti büntetőtörvényszék mint uszorabíróság tárgyalja. Ebben a szegedi vonatkozású valutaügyben a budapesti törvényszék költségkímélés céljából szállt ki Szegedre. A megidézett tanúk ugyanis valamennyien szegediek, vagy a felszabadult Délvidékre valók.

A vádlottak padján Stevanov Milos 52 éves moholi gazdálkodó áll, aki ellen *fizetési eszközökkel elkövetett visszaélési bűntette miatt* adott ki vádiratot a budapesti ügyészség. Vádlottként volt megidévez Stevanov Milosné, született Ruzs Darinka is, ő azonban nem jelent meg a tárgyaláson. Stevanov, aki már hosszabb idő óta letartóztatásban van és a Markó-utcai fogházból fogházor kíséretében jött Szegedre, nem tudott felvilágosítást adni, hogy felesége miért nem jelent meg a tárgyaláson.

A tárgyalás megnyitása és a vádlott személyi adatainak felvétele után Dorossy elnök ismertette a vádiratot, amely szerint a Stevanov házaspár azzal követte el a fizetési eszközökkel való visszaélést, hogy nagyobb összegeket csempészett ki illegitim úton az országból. Stevanov és felesége, akik deszki lakosok voltak, 1934-ben elhatározták, hogy átköltöznek az akkor még Jugoszláviában lévő Moholba, ahol a férfinék testvérei vannak. Deszki és röskei ingatlanait eladták, azaz a szándékkal, hogy azoknak árából Jugoszláviában új ingatlanokat szerezzenek. Ezerkilencszázharmincötben Jugoszláviába való átköltözésük alkalmával 8000 pengőt ismeretlen módon, a Nemzeti Bank engedélye nélkül kivittek. A vizsgálat

alkalmával kihallgatott dr. Ludaics Milos zentai ügyvéd vallomása szerint 35.000 pengőben jelölték meg előtte a vádlottak azt az összeget, amelyet külföldre akartak átutaltatni. A szegedi telekkönyvi hatóságtól beszerzett adatok szerint is Stevanovék ingatlanainak eladási ára 35.355 pengő volt. Minthogy ennek az összegnek hova fordítását Stevanovék igazolni nem tudták, alapos a gyanú — mondja a vádirat —, hogy nemesak a 8000 pengőt, hanem az egész 35.000 pengőt *kijuttatták ismeretlen módon a Magyar Nemzeti Bank engedélye nélkül*. Az ügyészség vádirata indítványozza, hogy Stevanovék a törvényszék elítélésükön felül 5000—5000 pengő vagyoni elégtételt megfizetésére kötelezze.

Stevanov Milos részben beismerte, hogy pénzük egy részét ki akarták vinni Jugoszláviába engedély nélkül, mivel erre engedélyt a Nemzeti Banktól nem kaptak. *Tagadta, hogy az egész 35.000 pengőt kivitték volna*. A pénz egy részét kézhez sem kapták, mivel adósságaik törlesztésére fordították.

A törvényszék tanúként kihallgatta Nedics Milos, Ruzs Jánosné Vukosavljev Vasza, Tucsek József deszki, Péterfi József, dr. Vida József, Szabó Zsigmond szegedi és dr. Ludaics Milos zentai lakosokat. A tanukihallgatások után az elnök a tárgyalást déli 2 órakor félbeszakította és folytatását délután 4 órára tűzte ki.

A délutáni tárgyaláson iratokkal ismertettek, a többi között telekkönyvi bejegyzéseket, amelyekből kiderült, hogy Stevanovék 9000 pengőt fordítottak adósságaik kifizetésére.

Este fél 7 óra tájban került sor a perbeszédnek elmondására. A vád képviselőjében dr. Kleitsch Imre ügyész kérte a vádlott megbüntetését, míg dr. Vecsey Gyula védő felmentését.

Dorossy tanácselnök bejelentette, hogy a törvényszék szombaton reggel hirdeti ki ítéletét.